

UČITELJSKI T O V A R Š.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. dne vsakega mesca, in velja za celo leto 2 gold. 50 kr.,
za pol leta 1 gold. 30 kr.

Tečaj VIII.

V Ljubljani 1. avgusta 1868.

List 15.

Odhodnica.



Kedär slovésa ura
Prihaja blizo že,
Pobratim zadnjič brata
Pritiska na sereé,
Oj takrat se solzijo,
Djal bi, še rožice,
In za oblake sive
Tud' solnce skriva se.

Preživo jaz občutil
Sem tudi že enkrat,
Kako je, kedär loči
Se ljubi, seréni brat.
To je boleost velika,
Da skorej reči ni,
Kedär prijatelj »z Bogom!«
Poslednjič govori.

Kdor je v življenju svojem
Dozdaj tak srečen bil,
Da se zarad slovésa
Ni nikdar žalostil —
Oj ta goreče prosi
Naj večnega Bogá,
Da mu grenkóost ločitve
Okusiti ne dá!

J. Cimperman.

Nekaj o zboljšanju ljudske šole.

Spisal Jože Delakorde.

Veliko se v sedanjem času o zboljšanju in o osnovi ljudske šole govori in piše; vendar menim, da ne bo odveč, ako k temu

tudi jaz kaj spregovorim. — Vedno se govori o novih šolskih postavah, vedno se nam pošiljajo in nalagajo nove šolske reči, ktere na tanko spolnovati nam zapovedujejo; postave pa, ktera bi zboljšanje in vredenje učiteljskih dohodkov kaj omenovala, se še ne spominjam. — Ako vprašamo: Kaj se je dalo in nam se še, žal Bogu! daje za potne kaplje, ktere se nam na našem težavnem polju po obrazu odirajo, moram odgovoriti, da prav, prav malo. V neizmernem morju dogodeb, v prevelikem početju občin in deržave se nam komaj daje le kapljica, ktera ne zadostuje, da bi se strudena pljuca okrepčala in omirila. Učitelji, ki izobražujejo mladost, da bode enkrat imela domovina poštenih ljudi, ki skerbé za dušno in materialno blagostanje narodovo, učitelji, ki delajo v blagor vsi deržavi, — v kakem revnem stanu so!

Kako je mogoče govoriti od zboljšanja šol, ako učitelj, ki se je celo leto trudil in delal na svojem težavnem polji, za svoje kervavo zasluženno plačilo dobiva le pičlo šolnino in zernica, ki jih mora pobirati od hiše do hiše in zraven preslišati dosti grenkih!

Hočemo tedej šolstvo v boljšem stanu imeti, je pred vsem potrebno, da se zboljša in vredi materialni stan ljudskih učiteljev. Le potem je upati, da bodo ljudske učilnice zadostovale, ako se učitelj ne bode boril z vsakdanjimi potrebami, kar učiteljevo telesno in dušno djanje od šole odvraca in šolsko napredovanje zaderžuje.

V povzdigo ljudske šole moremo pa tudi učitelji veliko pripomoči. Moramo se svojega posla bolj poprijemati. Ni dovolj, ako v šoli svojo nalogo, kakor navadni najemnik, doveršujemo; premišljevatí moramo tudi svoje djanje in posvetovati se v tem, kar je dobrega in potrebnega, da zvemo, ali drugi tudi to, kar mi, za dobro in potrebno spoznajo. Z eno besedo: vstanovljajmo učiteljske družbe!

Enaka učiteljska družba se v Celji že napravlja. O pravilih, o osnovi in o vstanovitvi tega društva smo se 24. februarja in 14. aprila t. l. posvetovali, in so se že deželni vladi v poterjenje poslala. O namenu tega zaželenega društva, katerega napredek bo gotovo verl in temeljit, ne omenim kaj, ker je o tem že v 13. listu „Uč. Tovarša“ neki gospod spregovoril.

Da se bo tedaj dosegel namen društva, kateri je jako važen za zvišanje ljudske šole in zboljšanje učiteljskega stanu,

pridružimo se mu vsi učitelji slovenski; zakaj, le z združenimi močmi moramo delati na polji svojega poklica, ako hočemo ućakati boljűih ćasov.

Zemljepisje v ljudski šoli.

(Dalje.)

Narodno gospodarstvo. 1. Kmetijstvo in gozdnarstvo.

J. Od ćesa pa se naj već žive Koroűci?

O. Naj već ljudi na Koroűkem se živi od kmetijstva, in le tó je tudi naj bolj razűirjeno v deűeli. Od kmetijstva in gozdnarstva se jih živi okoli 230.000.

Rodovitnega sveta po poslednji katastralni meri je 159.03 □ avst. milj (vse zemlje pa je 180.26.36). Naj već del rodovitne zemlje pokrivajo gozdi, 96.8 □ avst. milj in v njih je bogastvo, zlasti neműkih gospodarjev. Ralnega polja je samo 23.1 □ avst. milj, travnikov in vertov 19.9 □ avst. milj, paűnikov niűih in planinskih 18.2 avst. milj, torej travnih tal skupaj 38.1 □ avst. milj. Moćvirje z bićevjem pokriva 1306 oralov, vinogradov pa je samo 114 oralov.

Naj boljűa ralna tla so v srednjem in doljnem Podravji po širjih dolinah in kotlinah na predelih tretjegorne tvorbe. Ondot in po planinskih lazih so tudi naj boljűa travna tla.

J. Kterega žita pa naj već pridelujejo na Koroűkem?

O. Pridelujejo tam naj već ovsa — po 1,120.000 vaganov na leto — potem pa reűi, ajde, prosa, jećmena, pűenice v krajih, ki leűe do 2100' nad morjem, in debelaće.

1 oral ralnih tla odbivűi seme nese 10.6 starov reűi ali reűene enaćine, vse polje pa na 1,196.420 avst. starov. Na Koroűko se dawaűva pűenica, ajda se pa izvaűva. Lan sejejo naj bolj okoli Terga, špitala in Paterjona pa sploh v gornjem Podravji. Vina ne pridelujejo veliko (po 2800 veder na leto), zato je pa vertnarstvo, posebno gledě sadnega drevja, zeló ćislano in na precej visoki stopnji, zlasti med Slovenci; pridelava se po 324.000 vaganov sadja na leto.

J. Kakoűni so pa gozdi po Koroűkem?

O. Gozdi so sedaj še v dobrem stanu, ker so toliko razprostrani, na 1 □ miljo pride 4621 oralov, da si ravno se mnogo manj za-nje skerbi, nego na sosednem štajerskem.